

**Предлог програма стручног усавршавања у оквиру активности
Центра за целоживотно учење**

Тема: Унапређивање дигиталне писмености и културе запослених у образовању
Облик: програм стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника (трајање програма: 1 дан, 8 сати) – семинар
Општи циљ: Развој и унапређивање дигиталне писменост и дигиталне културе запослених у васпитно-образовним установама, као и њихових компетенција за примену информационо-комуникационих технологија (у даљем тексту: ИКТ) у свакодневном васпитно-образовном раду.
Специфични циљеви: Унапредити знања, технику и вештине управљања дигиталним подацима и оспособити учеснике за коришћење ИКТ-а у савременом педагошко-дидактичком окружењу; оснажити комуникационе, организационе, стваралачке вештине које се односе на сигурно и безбедно коришћење ИКТ-а; сензибилисање полазника програма (в. <i>Циљне групе којима је програм намењен</i>) за коришћење ИКТ-а у свакодневном планирању и реализацији васпитно-образовног процеса; обука учесника за препознавање квалитетних извора података и образовних платформи и оспособљавање за њихову квалитетну и сврсисходну примену.
Аутори: др Предраг Пртљага, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, Вршац (у даљем тексту: Висока школа, Вршац); др Ивана Ђорђевић, Висока школа, Вршац
Реализатори: др Предраг Пртљага, Висока школа, Вршац; др Ивана Ђорђевић, Висока школа, Вршац; доц. др Јелена Пртљага, Висока школа, Вршац и Учитељски факултет, Београд.
Циљне групе којима је програм намењен: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник изборних и факултативних предмета, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи, стручни сарадник у школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник).
Кратак опис садржаја програма: 1. <i>Уводни импулси.</i> Дигитална револуција и „преобликовање” човека. Дигитализација и образовање. Дигитална култура и дигитална писменост – појмовно и термилошко одређење. 2. <i>Писменост у дигитално доба.</i> Савремени концепт писмености (осврт на резултате истраживања, Вељковић Станковић и Ђорђевић, 2018: 7–22). Дигитална писменост као једна од најважнијих форми писмености у 21. веку из перспективе ученика (Ђорђевић, 2019: 127–142) и студената (Вељковић Станковић и Ђорђевић, исто). Дигитална писменост у Р Србији (Републички завод за статистику, в. <i>Литература и ел. извори</i>), као и потреба за унапређивањем дигиталних компетенција запослених у образовању (преглед резултата истраживања у оквиру међународних пројеката: KEY, TEACH пројекат – в. <i>Оправданост избора теме програма</i>). 3. <i>Примена ИКТ-а у васпитно-образовном раду.</i> Примена и интеграцији нових технологија у непосредном васпитно-образовном раду. Коришћење ИКТ-а и образовних платформи за креирање наставних садржаја по принципима интегрисаног/пројектног приступа раду са децом и ученицима. Употреба дигиталних технологија у планирању активности и конципирању потребних материјала, у посматрању, вредновању и документовању. Рад у различитим базама података (за евиденцију података: о деци, ученицима, родитељима, евалуацији и др.). Примена дигиталних технологија за размену информација са породицом, колегама, сарадницима, локалном заједницом и осталим заинтересованим лицима и институцијама. Коришћење дигиталних технологија за стручно усавршавање. Примена ИКТ-а за процену властитих компетенција, планирање и праћење сопственог професионалног развоја. 4. <i>Култура употребе дигиталних технологија у васпитно-образовном раду.</i> Коришћење предности ИКТ-а у непосредном васпитно-образовном раду, контрола недостатака и опасности дигиталних технологија у непосредном васпитно-образовном раду, као и ван њега. Унапређивање компетенција запослених у образовању да код деце, ученика и родитеља развијају свест и навике за адекватну употребу ИКТ-а.
Оправданост избора теме програма: Према попису становништва и резултатима Републичког завода за статистику Републике Србије (в. <i>Литература и ел. извори</i>) више од 50% становништва у Србији је компјутерски неписмено. С друге стране, млади (студенти и ученици средњих школа) дигиталну писменост убрајају међу форме писмености које су данас најважније за сваког образованог човека (в. Вељковић Станковић и Ђорђевић, 2018: 7–22), истоветан резултат дало је и испитивање концептосфере писмености међу ученицима средњих школа (Ђорђевић, 2019а: 139). Резултати истраживања (Т. Bratina, UM PEF, 2019), спроведеног у оквиру актуелног KEY – <i>Keep Educating Yourself</i> пројекта (598977-EPP-1-2018-1-RS-EPPKA2-

СВНЕ-ЈР, *Erazmus+* програм Европске уније, 2018–2020); опширније в. <https://www.uskolavrsac.edu.rs/projekti/>), показују да васпитачи и стручни сарадници (укупно 1466 испитаника, 700 из Р Србије), у области непосредног васпитно-образовног рада у знатној мери издвајају да им је потребна подршка у унапређивању дигиталних компетенција (*потребно је* – 45,2%, *изузетно је потребно* – 13,7%). Коначно, *Извештај о процени потреба* за унапређивањем појединих вештина наставног особља (запослених у звању професора, предавача и асистента) високих струковних школа у оквиру раније спроведеног TEACH пројекта (544141-TEMPUS-1-2013-1-RS-TEMPUS-JPCR, Темпус IV, 2013–2016) показао је да употребу ИКТ-а у настави скоро половина наставника (47,3%) види као једну од приоритетних за обуке професионалног развоја (в. Ђорђевић и сар., 2016: 12). Сви издвојени подаци, како из перспективе запослених у образовању тако и из перспективе њихових ученика, говоре о томе да треба уложити додатан напор у унапређивање дигиталне писмености, дигиталне културе и компетенција за примену информационо-комуникационих технологија запослених у образовању. Послужили су као полазишта за осмишљавање овог програма стручног усавшавања.

Литература и електронски извори:

Вељковић Станковић, Д., Ђорђевић, И. (2018). Писменост новог доба из перспективе будућих васпитача и наставника. *Примењена лингвистика* 19, 7–22.

Ђорђевић, И. (2019). Literacy in the 21st century from the perception of pupils of secondary schools. *Research in pedagogy*, Vol. 9, No. 2, 127–142. DOI: 10.17810/2015.96

Ђорђевић, И., Пртљјага, Р., Пртљјага, Ј., Недимовић, Т., Стојановић, А. (2016). *Vodič za obuku – Training Guidelines*. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”.

Републички завод за статистику. Становништво према компјутерској писмености.

<<http://data.stat.gov.rs/Home/Result/3102010303?languageCode=sr-Latn>> 7. 6. 2019. в. и: Профил 2019: – Републички завод за статистику.

<http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/1/DI_Profil_Republika%20Srbija_EURSRB.pdf> 7. 6. 2019.

Раније акредитације програма: Семинар је раније акредитован под називом „Јачање дигиталних компетенција васпитача” (Педагошки завод Војводине, решење бр. 830/1 од 29. 8. 2019. године). Семинар је реализован у Новом Саду, Зрењанину, Апатину, Панчеву и Вршцу.